

En annorlunda skräckupplevelse, en annorlunda bestraffning och många annorlunda undervisningsgångar. Det är spännande!

Anina

10-åriga Anina retas för sitt namn som består av tre palindrom. En dag hamnar hon i konflikt med sin ärkefiende Yisel varpå rektorn utdelar *det märkligaste straffet i de märkligaste straffens historia*. Aninas tillvaro vänds uppochner ...eller bakochfram...

Anina är en finurlig film som berör viktiga ämnen och bjuder in till spännande undervisningsgångar.Handledningen tar oss på en resa med språk- och skrivuppgifter, men också praktisk matematik och övningar kring värdegrundsfrågor och mobbning.

Filmen är på spanska med svensk text och rekommenderas därför från åk 3. Spanskspråkiga barn har behållning av filmen från åk 1.

Rek för åk 1/3 t.o.m. åk 5

Introduktion

Är det någon i klassen som pratar spanska? Så bra! Vet hen vad ett "capicúa" är? Vet barnen vad det svenska ordet "palindrom" är? Se där, även om vi pratar ett språk kan vi alltid lära oss nya saker! En enda sak kan vi alltid veta: vi vet inte allt. Det är faktiskt en del av vad den här filmen påminner om, och något som huvudpersonen Anina kommer att upptäcka.

- Visa filmens trailer för eleverna. Hur var det att läsa svenska undertexter samtidigt som vi tittar på filmen? Finns det någon strategi för att titta på filmen och läsa texten samtidigt? Titta gärna på trailern en gång till, för att få lite extra övning och självförtroende.

- Vad förmedlar trailern om filmen? Verkar filmen vara läskig, rolig och/eller sorglig? Varför? Vad verkar filmen handla om?

Handling

10-åriga Anina Yatay Salas är väldigt missnöjd med sitt namn. Det består av inte ett utan tre – ! – palindrom och det är så illa att hon blir retad för det i skolan. Anina ifrågasätter sina föräldrar och hur hennes palindrombesatta pappa kunde få namnge henne så som de gjort. Yisel är en av dem i skolan som gör sig lustig över Aninas namn. Anina avskyr Yisel och kallar henne öknamn tillbaka. En rast utbryter handgemäng mellan de två, vilket gör lärarna varse om deras konflikt.

Händelsen resulterar i att de båda i tur och ordning kallas till rektorn. Anina hinner bäva inför tanken på vad den stora respektingivande rektorn ska dela ut för straff, men det som väntar blir något som hon aldrig hade kunnat föreställa sig. Det är helt enkelt det märkligaste straffet i de märkligaste straffens historia.

I sin hand får Anina ett svart litet kuvert, förseglat med vax och pryddigt stämplat med skolans sigill. Kuvertet får hon under inga som helst omständigheter öppna förrän hon träffar rektorn igen en vecka senare. Hon får heller inte berättat för någon om sitt straff. Klasskamraterna är nyfikna och det spekuleras vilt kring vilka olika grymma tortyrmeter som kan vänta Anina.

Anina själv fingrar oroligt på kuvertet och plågas av ovissheten. Fantasierna om vad kuvertet höljer tar över hennes tankar och hemsöker hennes drömmar.

Dagarna går plötsligt fruktansvärt långsamt och Anina börjar inse att antagonisten Yisel delar hennes öde; kuvertets hemlighet torde plåga även henne och kanske kan hon genom Yisel få klarhet i mysteriet utan att bryta förseglingen på sitt eget kuvert.

När Anina närmar sig Yisel blir hon varse att Yisel har större bekymmer än kuvertet. Hon är inte riktigt den självsäkra översittaren som Anina trodde, utan en person med egna omständigheter och utmaningar. Kanske är det Anina själv som har varit mobbaren, inte tvärtom? Kanske är hela deras konflikt mer konsekvensen av ett missförstånd, som i sin tur bottnar i att de inte pratat med varandra och inte känner varandras verkligheter?

Det märkligaste straffet i de märkligaste straffens historia är kanske också ett meningsfullt straff: Anina blir tvungen att ifrågasätta sina egna åsikter och handlingar.

Filmen och läroplanen

Filmen lämpar sig särskilt väl inom undervisningen i **Svenska** och **Matematik**. Den har också relevans inom **samhällsorienterande ämnen/Samhällskunskap** och **Religion, Språkundervisning, Biologi** (behovet av sociala relationer för att må bra) och **Bild**.

Svenska, åk (1-)3, 4-6

Läsa och skriva: Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.

Läsa och skriva: Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

Tala, lyssna och samtala: Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtals-situationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser.

Texter: Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Språkbruk: Formellt och informellt språk. Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare, syfte och sammanhang. Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier.

Matematik, åk (1-)3, 4-6

Taluppfattning och tals användning: Tal i procentform och deras samband med tal i bråk- och decimalform.

Geometri: Symmetri i vardagen och hur symmetri kan konstrueras.

Sannolikhet och statistik: Slumpmässiga händelser i konkreta situationer.

Sannolikhet och statistik: Enkla tabeller och diagram och hur de används för att sortera data och beskriva resultat från undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg.

Sannolikhet och statistik: Slumpmässiga händelser, chans och risk med utgångspunkt i observationer, simuleringar och statistiskt material. Jämförelse av sannolikhet vid olika slumpmässiga försök.

Samband och förändring: Proportionella samband, däribland dubbelt och hälften.

Problemlösning: Strategier för att lösa matematiska problem i elevnära situationer.

Problemlösning: Formulering av matematiska frågeställningar utifrån vardagliga situationer.

SO/samhällskunskap, åk (1-)3, 4-6

Att leva tillsammans: Samtal om och reflektion över moraliska frågor och livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och döden.

Att leva tillsammans: Samtal om och reflektion över normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.

Individer och gemenskap: Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.

Åsikter, fakta och grammatik

Anina är på många olika plan en film om språk och kommunikation. Den finurliga animationen har flera spännande och lika finurliga dörrar till språkundervisningen!

För tvåspråkiga elever finns det möjlighet att växla språk och göra en del av uppgifterna nedan på spanska.

- Diskutera *skillnaden mellan fakta och åsikt!* Exemplifiera utifrån filmen genom att skriva upp fakta respektive åsikter om Anina. Du som lärare kan också skriva ned tre meningar om filmen på tavlan och låta eleverna avgöra om de uttrycker fakta eller åsikter. *Hur kan man veta skillnaden?*
- Diskutera skillnaden mellan ett *referat* och en *recension!* Studera filmens synopsis (återfinns på sista sidan i den här handledningen). Är filmens synopsis ett referat eller en recension? Eller en blandning? Resonera och motivera!
- Summera filmen i ordklasser! Brainstorma gemensamt *substantiv*, *verb* och *adjektiv* från filmen och skriv dem i tre spalter på tavlan!

<u>SUBSTANTIV</u>	<u>VERB</u>	<u>ADJEKTIV</u>
animation	bråka	stor
Uruguay	knuffas	arg
Anina	mobba	dum
kompis	straffa	löjlig
macka	öppna	liten
slagsmål	smugga	svart
kuvert	inse	platt
skräck	jörlläta	läskig

- Låt orden stå kvar på tavlan som stöd och be eleverna skriva en kort faktatext i form av ett referat till filmen. Börja med "Filmen Anina är...". Var noga med att inte blanda in egna åsikter om filmen.

- Låt nu eleverna skriva en kort recension av filmen. Börja likadant som i förra övningen, med "Filmen Anina är...". Kom ihåg att omdömmen bör vara motiverade. (Till exempel: *Filmen Anina är mer rolig än läskig. Anina tror att det ska hända något otöckt men det som händer är egentligen bra.*)

Variera omfattning och komplexitet på skrivuppgifterna utifrån årskurs och undervisningssituation. Komplettera gärna med att identifiera pro-

nomen, adverb och prepositioner i tre meningar med påståenden om filmen.

Avsluta med att diskutera vad som menas med en formell text, respektive en informell text. Vi kommer att återkomma till detta under handledningens avslutande rubrik.

Palindrom, ordlekar och nyfikenhet på språk

Nu ska vi ägna oss mer åt huvudpersonen Anina! Hon har ett namn som hon avskyr därför att det är en palindrom. Eller tre stycken faktiskt: Anina Yatay Salas.

- Diskutera vad en *palindrom* är! Har någon i klassen ett namn som är en palindrom? Kan ni komma på tre andra namn än Aninas som är palindrom? (Till exempel: *Anna, Ava, Ebbe, Natan, Otto...*)
- Samarbeta i smågrupper och kom på så många och så långa palindromord ni kan!
- Samarbeta i smågrupper och försök komma på en mening som är palindrom! Skriv gärna upp följande tre meningar på tavlan som inspiration:

Ni talar bra latin

Anita lava la tina

Was it a cat I saw?

Ordet palindrom kommer i sig från de *grekiska* orden för "åter" och "riktning" För att hitta bra palindrommeningar kan ett knep vara att börja med att hitta ord som inte behöver vara palindrom men fungerar åt två håll; Anropa/Apor-na, Dallas/Sallad, Paris/Sirap...

- Vad är ett *anagram*? Utgå från ordet "skola" och försök komma på anagram!

Att leka med språket kan man göra på fler sätt. Ett sätt kan vara *stilistiskt*.

Oftast vill man i en text undvika oavsiktliga upprepningar av samma ord. Upprepningar kan få texten att upplevas svårläst och slarvig. Men man kan också använda upprepningar just som en slags ordlek, för att skapa melodi och spets. Studera meningarna:

Det märkligaste straffet i de märkligaste straffens historia.

Castigo mais estranho na história dos castigos estranhos.

The weirdest punishment in the history of weird punishments.

- Vad är det för speciellt med meningarna ovan?
- För att undvika oavsiktliga upprepningar av ord kan man använda *synonymer*. Kom på synonymer till orden "flicka", "skräck" och "kompis"!

En populär form av språklek kring (fonetiska) upprepningar är "*tungvrickare*", som finns inom alla språk. Här är tre välkända exempel:

Sex laxar i en laxask

Como poco coco como, poco coco compro.

She sells seashells by the seashore.

- En extra lång engelsk tungvrickare – "a tongue twister" – att imponera med är: *How much wood would a woodchuck chuck if a woodchuck could chuck wood?* Kan eleverna få kläm på den? Och vem är egentligen den mystiska woodchuck? Ta reda på djurets namn på svenska respektive spanska med hjälp av *lexikon!*
- "Idiom" är fasta uttryck som har en annan betydelse än den kanske mest uppenbara. Kan eleverna förklara följande idiom och hur de kan kopplas till filmen Anina?

Få något om bakfoten

Dar la vuelta a la tortilla

(Don't) judge a book by its cover

Från talesätt till lyckotal, andelar och sannolikhet

I filmen förekommer även *palindromtal*. Förstår man principen så är det okomplicerat; det är helt enkelt samma sak som ett palindromord fast med siffror. Palindrom har också en spännande matematisk och visuell motsvarighet i *symmetri*.

- Om ett föremål kan delas upp i två likadana delar är föremålet *spegelsymmetriskt*. Den typen av symmetri är vanlig inom till exempel klassisk arkitektur. Leta efter symmetriska former i klassrummet!

Eleverna har, utan att de kanske vet om det, varit med om något unikt. Den 2 februari 2020 var nämligen ett *superpalindromdatum* – något som inte har hänt på 909 år! Det skulle Aninas pappa ha tyckt om!

- Fundera ut när det var superpalindromdatum *gången innan 2020.02.02?*

- När infaller superpalindromdatum *nästa gång?*

- Aninas bussbiljett hade fem siffror. Här är en riktigt klurig utmaning att fundera ut tillsammans i helklass eller grupper: *hur många palindromtal går det att få till som är fem siffror långa?*

- Har eleverna några *lyckotal*? Vilka i så fall, och varför?

- Om vi tror på lyckotal, är vi då *vidskepliga*? Vad är det att vara vidskeplig? Är Anina vidskeplig och hur/när märks det i så fall?

I filmen blir Anina ursinnig när hennes mamma överväger att läsa boken om barnuppfostran som grannarna ger henne. Något recept på barnuppfostran finns inte! Eller?

- Låt eleverna skapa ett recept på hur man foster ett barn! *Tips: arbeta i smågrupper och börja med att lista vilka beståndsdelar föräldrarna behöver. Rita sedan ett cirkeldiagram som synliggör proportionerna av de olika ingredienserna. Översätt därefter cirkeldiagrammet till lämpliga måttenheter för ett vanligt recept. (Till exempel: 5 dl kärlek, 3 dl inlevelseförmåga, 2 matskedar tålamod, 1 matsked regler, 1 rågad tesked stränghet, en stor nypa salt...)*

Osannolikt? Sannolikt. Men likväl.

Det finns ett spritt påstående om att *ifall man tappar en macka så landar den alltid uppochner*, med pålägget mot golvet. Maximal otur alltså. Yisels macka landar inte bara upp och ner utan också i en avloppsbrunn. Ännu mer otur således. Eller? Det här leder in på ett litet utforskande av begreppet *sannolikhet*.

- Om man kastar en tärning så har man $1/6$ chans att få en sexa. Vad är sannolikheten att få ett *jämnt tal*? Vad är sannolikheten att få en sexa eller en etta?
- Om man kastar två tärningar, vad är sannolikheten att man får *summan sex*?
- Om man singlar slant är det 50/50 chans att få krona eller klave. Sannolikheten är alltså 50%. *Hur stor är sannolikheten att på tre kast få tre kronor på följd*? (Rita gärna upp ett trädidiagram för att synliggöra svaret!)
- Vad avgör sannolikheten för hur Yisels macka ska landa? Ta fram papper och penna och rita och resonera i smågrupper! (Till exempel: *mackans hastighet, avståndet till avloppsbrunnen, höjden från mackan till marken, tyngden och formen på mackan, storleken på avloppsbrunnen...*)

Innehåll och form hand i hand

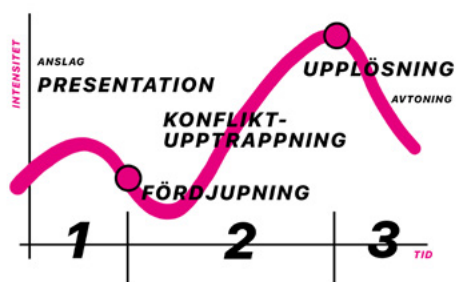
Från matematiska dilemman till filmens dilemman. Filmen har många fyndigheter och möjliga uppslag att arbeta vidare med – *men vad handlar den om på ett djupare plan*?

- Vilka teman tycker eleverna att filmen berör?
 - Vad tror eleverna att filmen har för *budskap*, vad vill den säga till oss? Även här kan vi hitta flera möjliga svar, eftersom vi uppfattar och tolkar saker olika.
 - Diskutera vad som menas med en *genre*! Tillhör Anina någon filmgenre som eleverna kan relatera till? (Till exempel: animationsfilm, drama, komedi, skräck...?) Är Anina lik eller olik andra filmer inom genren? På vilket sätt?
- Anina handlar om en väldigt avgränsad och vardagsnära händelse och filmens äventyr består i att den låter detaljerna ta plats. Vi får följa med in skrymslen och vrån, både i Aninas inre och i animationerna. Filmen blandar fantasi och verklighet och rör sig mellan 2D och 3D, men även animation och smart inklippta liveactiondetaljer. Sammantaget ger det här filmen en säregen och

överraskande karaktär. Berättelsens uppbyggnad är dock lätt att känna igen.

- Rita en enkel *dramaturgisk modell* på tavlan i tre akter: anslag/presentation, fördjupning/konfliktupptrappning och upplösning/avtoning. Mellan akterna inträffar vändpunkter (se illustration nedan). Diskutera hur filmens handling passar in! Vilka är vändpunkterna?

- Hur lär vi känna huvudpersonen Anina? Hur lär vi känna Yisel? Vilka ledtrådar får vi i filmen, som tyder på att Yisel kanske är mer komplex än vad vi först fått veta? (Till exempel: inga föräldrar med hos rektorn, kan inte betala i affären, vykorten...)

Mobbning och mående

I filmens början retades Anina för sitt namn och Yisel framstod som en av de värsta mobbarna. Anina var dock elak tillbaka mot Yisel, som dessutom visade sig ha svårigheter i livet.

- Någon som retar andra kallas "översittare" men begreppet kan vara missvisande. Behovet av att försöka sätta sig på andra vittnar mer än något annat om en uppfattning om sig själv som underlägsen. Den som mobbar andra är inte trygg och välmående. Hur stämmer det påståendet in på filmen?

- I lagstiftningen finns det något som kallas för *nödvärn*, "självförsvar" säger vi oftast i dagligt tal. Betyder det att om man, som Anina, är elak tillbaka mot någon som först varit elak mot en själv, så är det okej?

- Kan man förstå Yisels beteende som en annan slags självförsvar; att hon spelar tuff och farlig för att skydda sig mot att bli mer sårad? Ursäktar Yisels livsomständigheter och mående att hon varit dum mot Anina?

• Diskutera hur de vuxna i skolan, föräldrarna och grannarna reagerade på att Anina var i slagsmål. Tycker du att de reagerade vettigt och bemötte situationen bra? Varför/varför inte? Vad borde de ha gjort annorlunda?

• Om eleverna gick i Aninas skola och såg vad som hände på rasterna – vad skulle de ha gjort för att förhindra att någon blev utsatt för elakheter?

• Vad görs på er egen skola för att alla ska vara trygga, må bra och vara med i gemenskapen? Finns det någon plats i skolan som känns mindre bra, där det lättare uppstår konflikter eller otrygghet?

• Känner eleverna själva att de är bra på att bidra till en trivsamt skolmiljö för alla? Hur?

• När Anina förstår några av de sorger som Yisel tacklas med så förändras något. Vad kallas känslan som växer hos Anina? Diskutera *förståelse*, *empati* och *ödmjukhet*. Hur kan vi bli mer förstående, empatiska och ödmjuka?

• Vilka egenskaper ska elevernas recept på hur man fostrar ett barn utmytna i? Alltså; *hur är en bra person*? Gör en tavla med ord på alla de kvaliteter som klassen värdesätter och sätt upp den väl synligt i skolan!

Kom ihåg: En person som har självförtroende och mår bra gör inte andra illa. Den som är dum mot någon bär ansvaret, men vi måste alla hjälpas åt att hjälpa den som mår dåligt!

Det är roligt att få post! Varför inte skaffa en brevvän?
I Australien, Uruguay eller klassrummet intill kanske?

Fortsättning på filmen; fantisera och formulera!

Filmen utspelar sig under en kort men betydelsefull tid i Aninas och Yisels liv. En hel del har faktiskt förändrats vid filmens slut, och förutsättningarna för att båda flickorna ska må bra har förbättrats avsevärt.

• Diskutera hur Aninas och Yisels respektive situation har förbättrats vid filmens slut!

• Anina fick ett namn som hade stor betydelse för hennes föräldrar. Vet eleverna varför de själva heter som de gör?

• Skriv en kort och formell *faktatext* om ditt namns ursprung och betydelse!

• Tror eleverna att Anina, om hon får barn i framtiden, kommer att ge sitt barn ett palindromnamn? Varför då, i så fall?

• Vi såg att Yisel hade vykort från sin pappa i väskan. Nu ska eleverna som en sista utmaning få visa prov på inlevelseförmåga och fantasi och i brevform svara på ett av pappans vykort – från Yisel till hennes pappa! Ett personligt informellt litet brev alltså. Tänk på möjligheten att replikera och därmed berätta även om pappan och hans liv i Australien. Det kanske till exempel framgår hur mycket han vet om Yisels situation, varför han är i Australien, om han gjort något särskilt eller om han kommer att komma tillbaka till Yisel ... Låt fantasin flöda!

Hej pappa!
Jag blev jätteglad för kortet! Jag har fått en ny kompis så jag trivs bättre! Jag trodde att hon var kaxig och elak men det var lite som du skrev om honom som blev din bästis. Båda hade blivit ledsna och sen har vi lekt. Hon är nu när mamma har fått det jobbet närmare hem så har jag tid också. Det är mysigt. Tänk på det. Nu har jag blivit veterinär! Nu måste jag sluta och cykla dit med mamma sen!
Hälsar till dig.

Puss och kram

*”en mycket pedagogisk berättelse
... Långt borta, men Aninas känslor
och tankar har nära till oss alla.”*

Jens Peterson, Aftonbladet

Synopsis

10-åriga Anina Yatay Salas gillar verkligen inte sitt namn. Hennes namn består av tre palindrom som alltså blir detsamma fram- och baklänges. Det är så illa att hon blir retad för det i skolan. En dag hamnar hon i konflikt med sin ärkefiende Yisel och rektorn utdelar det märkligaste straffet i de märkligaste straffens historia. Aninas tillvaro vänds uppochner ...eller bakochfram.

Festivaler i urval

BAFICI – Buenos Aires International Independent Film Festival
Berlin International Film Festival
Biarritz Amerique Latine Festival
Black Bear Film Fest, Milford
Busan International Film Festival
Buster Filmfestival
Cleveland International Film Festival
Festival de Cine de Latinoamericano La Plata
Festival de Cine de Trinidad y Tobago
Festival Internacional de Cine de Paraguay
FICCI – Festival Internacional de Cine de Cartagena de Indias
International Film Festival of Panama
London Film Festival
Miami Children Film Festival, Miami
New York Int'l Children's Film Festival
Palm Springs International Film Festival
Providence Children's Film Festival
San Sebastián International Film Festival
Unasur Cine International Film Festival

Produktionsuppgifter

Originaltitel: Anina
Regi: Alfredo Soderguit
Manus: Alfredo Soderguit, Federico Ivanier
Förlaga: Sergio López Suárez
Land: Uruguay, 2014
Speltid: 80 min
Tal: Spanska
Text: Svenska
Tillgängliga format: VOD, DCP

Bokning

Skolbio på biograf: Filmlagret
bokning@filmlagret.se

Institutionella visningar: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Mer information, trailer och pysselmaterial till
filmen:
www.smorgasbordpicturehouse.se/pedagog